

Datum
2023-02-15

Diarienummer
KS-2023/495.804

Handläggare
Enver Skarner
Enver.Skarner@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Miljöbokslut 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Miljöbokslut för 2022, enligt bilaga 1 till förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 februari 2023, godkänns.

Sammanfattning

Den 25 april 2022 antog kommunfullmäktige Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025. Syftet med programmet är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete fram till år 2025. Miljöprogrammet är indelat i sex temaområden. I det årliga framtagandet av kommunens Mål och budget ska målen i programmet beaktas och tas med i nämndernas verksamhetsplaner. Miljöprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen redovisas i Miljöbarometern som är kommunens webbaserade verktyg samt i ett miljöbokslut.

Miljöbokslutet 2022 är det första bokslutet som utgår från det nya miljöprogrammet. Analys och målbedömning görs av sannolikheten att uppnå målen till programperiodens slut, dvs 2025. I de fall målet inte bedöms som sannolikt att uppnå finns i slutsatsen för temaområdet en rekommendation för vad som ytterligare behöver göras för att nå målet.

Sammantaget för temaområdet **Energi och klimat** är trenden positiv med det går för långsamt. Trots en positiv trend för majoriteteten av indikatorerna och delmålen tillhörande temaområdet bedöms inte det övergripande målet kunna nås. För att nå målet behöver förändringstakten ökas.

För temaområdet **Hållbart byggande** är det svårt att göra en sammanvägd bedömning av möjligheten att uppnå de två delmålen då två av fem indikatorer ska tas fram under 2023. De tre som kan bedömas har god måluppfyllelse.

Temaområdet **Vatten** har som helhet en positiv trend och två av tre delmål bedöms kunna uppnås under programperioden, det tredje bedöms delvis kunna uppnås. Vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag förväntas förbättras under programperioden, dock inte i den utsträckning att de når god status i enlighet med vattendirektivet vid nästa bedömning 2027. Arbetet behöver intensifieras och ytterligare prioriteras de kommande åren, både med åtgärder för

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

att hantera effekterna av historiska utsläpp, och åtgärder för att förhindra nytillförsel av övergödande näringsämnen och miljöskadliga ämnen.

Temaområdet **Biologisk mångfald och friluftsliv** som helhet bedöms ha en mycket god måluppfyllelse under programperioden.

För temaområdet **Gifter i Miljön** bedöms merparten av indikatorerna kunna uppnås under programperioden. Dock är det mycket långt kvar till att miljögifter i samhället är minimerade och inte påverkar miljö och människor. Arbetet behöver intensifieras och ytterligare prioriteras de kommande åren, både med åtgärder för att hantera effekterna av historiska föroreningar, och åtgärder för att förhindra nytillförsel av miljöskadliga ämnen.

Det övergripande målet för temaområdet **Informera och engagera** bedöms kunna uppnås under perioden.

Beskrivning av ärendet

Den 25 april 2022, § 12 (KS-2022/221), antog kommunfullmäktige Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025. Syftet med programmet är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete fram till år 2025. Miljöprogrammet är indelat i sex temaområden. I det årliga framtagandet av kommunens Mål och budget ska målen i programmet beaktas och tas med i nämndernas verksamhetsplaner. Miljöprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen redovisas i Miljöbarometern som är kommunens webbaserade verktyg samt i ett miljöbokslut.

Miljöbokslutet 2022 är det första bokslutet som utgår från det nya miljöprogrammet. Analys och målbedömning görs av sannolikheten att uppnå indikatorer, delmål och mål till programperiodens slut, dvs 2025. I de fall mål inte bedöms som sannolikt att uppnå finns i slutsatsen för temaområdet en rekommendation för vad som ytterligare behöver göras för att nå detta.

Inom temaområdet **Klimat och energi** finns delmål angående minskning av utsläpp från transporter, energieffektivisering och ökad egenproduktion av förnybar el i kommunens fastighetsbestånd samt att minska de konsumtionsbaserade utsläppen från varor och produkter inom kommunens verksamheter.

Sammantaget är trenden positiv för två delmål medan bedömning saknas för det tredje då det är nytt. Trots en positiv trend för majoriteteten av indikatorerna och delmålen bedöms inte det övergripande målet kunna nås. Omställningen i samhället bedöms gå för långsamt med nuvarande förändringstakt.

Utsläppen från transporter står för majoriteteten av de geografiska utsläppen i Huddinge och resor med den egna bilen dominerar. Senast tillgängliga statistik för utsläpp från vägtransporter är från 2020. Jämfört med 2019 noteras en tydlig minskning (ca 8,5%) av utsläppen. 2020 års utsläppsnivåer påverkades mycket av pandemin och de förändrade resmönster som dess restriktioner medförde. Huruvida det faktiskt rör sig om ett trendbrott eller om det var en tillfällig nedgång är alltså för tidigt att säga. Med utgångspunkt från 2020 års värde

behöver utsläppen från vägtransporter minska med drygt 31% för att nå 2025 års målvärde. Det motsvarar minskningar på i snitt 6% per år fram till 2025, betydligt kraftigare minskningar än innan pandemin.

Kommunen har rådighet över infrastrukturen och kan genom utbyggnad av den skapa förutsättningar för överflytt från bil till mer klimatsmarta trafikslag samt från fossilbränslen till fossiloberoende fordon.

Jämfört med föregående år syns en markant ökning av utsläpp från flygresor under 2022. Det kan förklaras av att många flygresor ställdes in under 2020 och 2021. Utsläppen kopplat till tjänsteresor kommer behöva minska även efter det att personbilsflottan drivs på förnyelsebara drivmedel. Ett sätt att adressera kvarvarande utsläpp vore att revidera kommunens riktlinjer för resor i tjänsten.

Kommunens fastighetsbolag arbetar kontinuerligt med energieffektiviserande åtgärder. Hüge Bostäder AB bedöms ha relativt goda chanser att nå målvärdet till 2025. Trenden för delmålet är positiv även för Huddinge Samhällsfastigheter AB, dock kommer det vara en stor utmaning för bolaget att nå målvärdet till 2025. Bolagen har olika fastighetsbestånd med olika behov och möjligheter för att få ned elanvändningen. Utsikterna för att nå målet om 2MW egenproducerad förnybar energi under programperioden är goda.

Detta är första året som konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp från inköpta varor och produkter inom kommunen kartläggs. Den största delen (39%) av utsläppen kommer från entreprenader såsom mark- och anläggningsarbeten, gatu- och parkarbeten samt fastighetsförvaltning och byggentreprenader. Analys av utfallet kommer ske under 2023 för att hitta åtgärder för att minska utsläppen.

För att nå målet för temaområdet som helhet behöver kommunen och fastighetsbolagen intensifiera arbetet och öka förändringstakten.

För temaområdet **Hållbart byggande** är det svårt att göra en sammanvägd bedömning av möjligheten att uppnå de två delmålen då två av fem indikatorer ska tas fram under 2023. De tre som kan bedömas har god måluppfyllelse.

LCC och klimatberäkningar görs i tidiga skeden enligt fastighetsbolagens projekteringsanvisningar. Huddinge Bostäder AB ligger långt framme i beräkning av scope 3-utsläpp (dvs indirekta utsläpp för till exempel inköpt material och avfallshantering).

Huddinge Samhällsfastigheter ABs bestånd består av tio preliminärt certifierade och sju certifierade byggnader. Stensängskolan vann utmärkelsen Årets Miljöbyggnad 2022 i SGBC (Sweden Green Building Council) Award.

Både Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB ställer krav på dokumentation i databasen Sunda Hus Miljödata i samtliga investeringsprojekt. Material som används ska vara bedömda klass A eller B, dvs de högsta kraven på att materialen inte innehåller ämnen med känd skadlig effekt på människa eller natur.

Datum
2023-02-15

Diarienummer
KS-2023/323.8

Under året har ett flerårigt koncernövergripande projekt för att systematiskt arbeta med återbruk etablerats. Ett av målen är att finna en gemensam lagerlokal för att få till ett effektivt återbruksarbete.

Fastighetsbolagen kommer börja digitalisera dokumentation och beräkningar av återbruk under 2023 varpå ett nuläge och målvärde kommer kunna tas fram.

Temaområdet **Vatten** har som helhet en positiv trend och två av tre delmål bedöms kunna uppnås under programperioden. Det tredje delmålet bedöms att delvis uppnås. Måluppfyllelsen av delmålen innebär att det övergripande målet bedöms att delvis uppnås. Vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag förväntas att förbättras dock inte i den utsträckning att de når god status i enlighet med vattendirektivet vid nästa bedömning 2027.

8 av 13 sjöar och vattendrag i Huddinge uppfyller inte god ekologisk status. Övergödning är det största problemet som framför allt orsakas av höga fosforhalter. Kommunen har lokala åtgärdsplaner/-program för fem prioriterade sjöar. Dessa är Trehörningen och Orlången som i sin helhet ligger inom Huddinge kommun samt Drevviken, Långsjön och Magelungen-Forsån som geografiskt delas med andra kommuner. Fyra av fem sjöar har en positiv trend där fosforhalterna under en treårsperiod har minskat.

De lokala åtgärdsprogrammen syftar till att reducera mängden fosfor som redan existerar och även om alla åtgärder i dessa program genomförs är det ingen garanti för att sjöarna når upp till miljö kvalitetsnormerna. Parallellt med detta arbete behöver kommunen också arbeta med att minska tillkommande fosforbelastning i samband med stora exploateringar.

Kommunen arbetar aktivt med återskapande av våtmarker och har från 2011 återskapat 30,28 hektar (ha) våtmark. Våtmarker bidrar till flera positiva effekter och tillhandahåller flertalet ekosystemtjänster så som rening av vatten, fördröjning av dagvatten, kolsänka samt bidrar till den biologiska mångfalden.

Ingen av sjöarna uppnår god kemisk status. Likt i många andra kommuner finns stora utmaningar i att uppfylla miljö kvalitetsnormen för god kemisk status eftersom halterna av miljögifter är för höga.

Arbetet för att uppnå god vattenstatus behöver intensifieras och ytterligare prioriteras de kommande åren, både med att genomföra nödvändiga åtgärder för att hantera effekterna av historiska utsläpp, men även för att förhindra nytillförsel av övergödning och miljöskadliga ämnen från avlopp och dagvatten. För att få framdrift i genomförandet av åtgärdsarbetet krävs att ansvariga nämnder lägger in de åtgärder de ansvarar för i sina investeringsplaner.

Temaområdet **Biologisk mångfald och friluftsliv** som helhet bedöms ha en mycket god måluppfyllelse under programperioden. Att bevara och stärka den biologiska mångfalden är viktigt ur flera perspektiv och kommunen arbetar aktivt med att uppnå uppsatta mål för detta temaområde. Alla tre delmålen bedöms att uppnås under programperioden. Andelen skyddad natur i kommunen är fortsatt på en mycket hög nivå jämfört med andra kommuner. En naturvårdsplan 2022-2025, som systematiskt beskriver och anger prioriteringar av naturvårdsinsatser i

Datum
2023-02-15

Diarienummer
KS-2023/323.8

naturreservaten, har under året fastställts av dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden. Åtgärder som genomförts under 2022 och som har stor betydelse för delmålet är friställning av jätteträd, restaurering av ekmiljöer, ängsslåtter, bete och bekämpning av invasiva arter.

Den kommunägda natur- och jordbruksmarken förvaltas på ett ambitiöst och professionellt sätt vilket bidrar till att stärka och utveckla den biologiska mångfalden. Under 2022 ställdes 2 hektar kommunägda gräsytor om till ängsskötsel. Till och med 2025 bedöms uppemot 15 hektar ställas om, vilket är högre än målvärdet.

På grund av att naturvärdesklasserna för området Kungens kurva inte fanns med i kommunens kartsnitt vid framtagandet av programmet bör målvärdet för naturvärdesklass 1 och 2 justeras till 180,26 ha.

För temaområdet **Gifter i Miljön** bedöms merparten av indikatorerna kunna uppnås under programperioden. Kunskap om och fokus på området gifter i miljön ökar i kommunen liksom i samhället. Dock är det mycket långt kvar till att miljögifter i samhället är minimerade och inte påverkar miljö och människor.

Luftkvaliteten i Huddinge ligger stadigt under miljökvalitetsnormerna, med undantag för de mest trafikerade vägarna i kommunen, där få människor stadigvarande vistas.

För att nå uppsatta mål inom programperioden behöver Handlingsplan Gifter i miljön förlängas och alla relevanta åtgärder arbetas igenom i verksamheterna under de kommande åren. En ekonomisk översyn behöver göras för respektive nämnd, detta för att se över i vilken utsträckning nämnderna kan öka andelen inköp av miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter. För att nå målet krävs en fördubbling av miljömärkta inköp.

För att minska mängden uppkommen, rest-, grov och farligt avfall behöver sorteringsgraden öka, en utveckling som kommer stödjas i de krav på fastighetsnära sortering och insamling för hushåll som kommer träda i kraft den 1 januari 2027.

Kommunens pågående inventering av potentiellt förorenade områden kommer med stor sannolikhet leda till fynd av föroreningar som behöver åtgärdas varvid ekonomiska medel för hantering av dessa behöver avsättas.

Temaområdet **Informera och engagera** har två delmål kopplat till sig varav båda bedöms kunna uppnås under perioden.

Kommunen jobbar aktivt med att nå ut med information till invånare, företag och föreningar som ska leda till ökad miljömedvetenhet och engagemang i miljöfrågor. Detta sker i miljötillsynsarbetet, det pedagogiska uppdraget, genom energi- och klimatrådgivningen och extern kommunikation om kommunens miljöarbete.

Året som gått har inneburit en mångdubbling av efterfrågan på rådgivning och kunskap i energifrågor, sannolikt orsakat av oro för kraftigt höjda energipriser.

Datum
2023-02-15

Diarienummer
KS-2023/323.8

Elområde 3 som Huddinge tillhör minskade sin energianvändning med 8% under december 2022 jämfört med motsvarande period 2017-2021.

Senaste siffror för konsumtionsbaserade utsläpp per invånare är från 2020 och de visar att utsläppen låg på 7,65 ton/invånare, vilket är en minskning med 13% jämfört med året innan. De senaste tio åren har utsläppen minskat med ca 31%. Målvärdet för 2025 är sju ton/invånare och baserat på tidigare års utsläppsminskningar är utsikterna för att nå det goda, med en viss reservation för vad som kan vara pandemieffekter.

Det är svårt att dra några definitiva slutsatser huruvida informationsinsatserna gett önskat resultat eller hur många som nåtts eller tagit till sig informationen. Däremot är det ett viktigt arbete och ett verktyg för att främja beteendeförändringar och normförskjutning mot klimatsmarta lösningar och hållbara val på såväl individ- som på samhällsnivå.

Förvaltningens synpunkter

Kommunkoncernen behöver som helhet arbeta mer intensivt med miljö- och klimatfrågorna för att klara målen. Miljöarbete är en helhet där de olika områdena är lika viktiga och går inte att ställa mot varandra. Förvaltningen ser ändå att särskilt fokus behöver läggas de kommande åren på att uppnå god vattenstatus, uppnå klimatmålen för energianvändning i kommunens byggnader, minska kommunens utsläpp från tjänsteresor och inköp samt att arbeta med återbruk och ett hållbart resursutnyttjande.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser, men i miljöbokslutet framkommer en del behov av intensifierade insatser som behöver beaktas i kommande budgetprocesser.

Camilla Broo
Kommundirektör

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Bilaga

Bilaga 1. Miljöbokslut 2022

Beslutet ska skickas till

Samtliga nämnder
Samtliga av kommunen hel- och delägda bolag